

waaruit hij blijkbaar reeds vroeger materiaal betrokken had. Hij liet echter daar niet eerder hakken dan wanneer hij iets voor zijn voortreffelijke mozaïekkunst nodig had ¹.

¹) Voor de hofjuwelier Neuber en de hem verleende concessie in zake de jaspis- en agaatgroeve bij Schlottwitz en zijn overige omstandigheden zie: Haupt-Staats-Archiv te Dresden, Heft 51A, Actenrep. d. Generaldirektion, blz. 11.

Literatuur: H. & S. Berry-Hill, *Antique gold boxes, their lore and their lure*, New York, 1953; W. Holzhausen, Johann Christian Neuber, Ein sächsischer Meister des 18. Jahrhunderts, Dresden, 1935; W. Holzhausen, Johann Christian Neuber, *Apollo*, 1950, 104; W. Holzhausen, Kunstformen des Merkantilismus in Sachsen in der 2. Hälfte des 18. Jahrhunderts, *Zeitschr. f. bildende Kunst*, 1926, 221; W. Holzhausen, *Die Weltkunst*, sedert 1950 passim vermeldingen van met edelstenen versierde dozen in de berichten over kunstveilingen bij Lempertz te Keulen; J. L. Sponsel, Christian Neuber und die Wiederbelebung des Zellenmosaiks, *Berichte aus dem Knopfmuseum Waldes*, 4 (1919); M. Rosenberg, *Der Goldschmiede Merkzeichen*, 3e druk, Frankfurt a.M., 1923, s. v. Dresden.

Kanttekeningen en berichten

De plechtigheid van zaterdagmiddag 28 november 1959 verschildte voor het oog van toeschouwers en deelnemers niet van andere plechtige gebeurtenissen in het Rijksmuseum. Althans niet in de aanvang, toen honderden en nog eens honderden de oostelijke ingang betraden en zich naar de voorhal begaven. Men herkende de dignitarissen van departement en musea, de vrienden van het Rijksmuseum, kunsthistorici; allen die op een of andere wijze behoren tot de wereld waarin het kunstwerk gedachten en gevoelens beheerst.

Het besef van het onherroepelijke feit waarvoor men samenkwam zal tot menigeen eerst zijn doorgedrongen toen de gastheer, de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, het woord nam. Na variaties op het thema van de voortreffelijke verichtingen van de hoofddirecteur onthulde hij Charlotte van Pallandt's plastic die, op het bekende voetstuk met de zakelijke gegevens daarin gehouwen, bestemd is naast Röell's voorgangers te figureren in het trappenhuis.

De Commissaris van de Koningin van de Provincie Noord-Holland, Mr. J. Prinsen, als tweede spreker, deed mededeling dat het Hare Majesteit de Koningin had behaagd Jhr. Dr. D. C. Röell te benoemen tot Groot-officier in de Huisorde van Oranje.

De burgemeester van Amsterdam, releverende dat de kostbaarste eigendommen van de Gemeente, als de Nachtwacht en het Joodse Bruidje, gedurende veertien jaren onder verantwoording van de scheidende hoofddirecteur van het Rijksmuseum waren beheerd, vereerde Jhr. Röell met de zilveren medaille van de Stad Amsterdam.

Als laatste spreker trad Jhr. F. J. E. van Lennep op, in de kwaliteit van voorzitter van het nationale huldigingscomité, met een zeer persoonlijk getinte rede, waarin de hoofddirecteur met fijne toetsen

werd geportretteerd. Als huldeblijk bood hij namens het comité Jhr. Röell een Empire zilveren schenkkonink aan, en schonk daarbij, eveneens namens het comité, een reisbeurs.

De hoofddirecteur, ten slotte het spreekgestoelte bestijgende, sprak een dankwoord tot elk der sprekers en tot allen, en verrijkte de museumcollectie met een 15de-eeuwse doos voor een corporale, met borduurwerk versierd (afb. omslag), waarvan hij, met karakteristieke bescheidenheid, de bestemming – zaal of depot – aan het oordeel van zijn opvolgers overliet.

Het definitieve afscheid viel laat in de middag van de 30ste november, toen Mr. Y. Scholten, staatssecretaris, de functie van hoofddirecteur, ten overstaan van het voltallige personeel van het Rijksmuseum, overdroeg aan Dr. A. F. E. van Schendel. Bij deze gelegenheid werden de geschenken van staf en personeel voor Jhr. Röell aangedragen en uitgesteld. Als pronkstukje schitterde daartussen een 18de-eeuwse zilveren suikerbus, met Amsterdams merk, maar typisch Haarlems van vorm – een 'probleempje' dus.

BOUWERKZAAMHEDEN

Met de bouwwerkzaamheden in – en nu ook onder – het Rijksmuseum zal Jhr. Röell, nu hij als hoofddirecteur is afgetreden, verbonden blijven als adviseur.

Jhr. Röell verliet een museum dat voor 2/5 is gesloten. Werkzaamheden, o.a. de aanleg van een air-conditioningsysteem, vinden plaats in de westelijke vleugel, d.w.z. dat vrijwel de gehele afdeling Beeldhouwkunst en Kunstnijverheid, de tentoonstellingszalen van het Prentenkabinet, het restaurant (tijdelijk verplaatst naar de oostelijke binnenplaats) en de rechter hoofdingang buiten gebruik zijn gesteld. Men rekent dat de genoemde afdelingen in het voorjaar 1960 weer grotendeels voor het publiek te bezichtigen zijn. Gedurende vele maanden ook zullen duizenden wandelaars en fietsers die naar hun werk gaan, de gelegenheid hebben de buitenarchitectuur van het Rijksmuseum ter afwisseling eens vanuit het Westen of Oosten te bekijken, nu de onderdoorgang is gesloten wegens herziening van de funderingen en de bouw van een nieuwe onder-

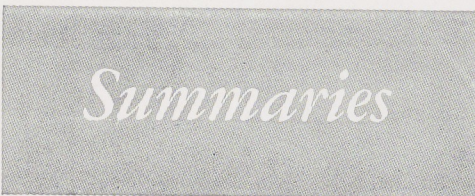
grondse depotruimte. Geopend blijven dus de afdelingen: Schilderijen 15e-17e eeuw (linker hoofd-ingang), Schilderijen 18de-20ste eeuw (ingang Hobbemastraat 19); Beeldhouwkunst en Kunstnijverheid: de benedenzalen (o.a. de poppenhuizen); Vaderlandse Geschiedenis; Bibliotheek en Prentenkabinet (behalve de tentoonstellingszalen); Museum van Aziatische Kunst, ingang Hobbemastraat 19.

PLATTEGRONDEN

Sedert kort zijn er vouwbladen à 25 cent in de verkoop, bij de reproductieafdeling op de voorhal, met de plattegrond van het Rijksmuseum. De plattegrond is in vijf kleuren uitgevoerd en geeft behalve de nummers van de zalen vele aanwijzingen omtrent de verdeling van de collecties. Het ontwerp en de typografie zijn van de heer H. Sierman te Amsterdam.

EEN GESCHENK VAN HET ART INSTITUTE TE CHICAGO

Hoezeer de geste van de Nederlandse musea om een aantal van hun kostbaarste Nederlandse tekeningen voor een tentoonstelling in Amerika af te staan door sommige musea in dit land geapprecieerd werd, moge blijken uit een geschenk van het Art Institute te Chicago aan het Prentenkabinet bestaande uit acht etsen van Whistler, die in Chicago als doubletten in de verzameling lagen. De Trustees en de conservatoren van het Museum hebben op deze wijze willen tonen, dat zij dankbaar waren voor deze tentoonstelling. Wij van onze kant zien er een teken in, dat men gaarne een grote nationale instelling, die niet meer op alle punten haar collecties kan aanvullen zoals dat zou moeten gebeuren, in haar streven wil steunen. Hiervoor zijn wij op onze beurt onze vrienden in Chicago zeer dankbaar.

AN ANNOTATION ON A SEGHERS' PRINT IN THE HINLOOPEN-COLLECTION, BY K. G. BOON

An inscription on the back of Seghers' Rocky riverlandscape in the Rijksmuseum-collection with the information that the owner of the print had it with him when visiting some place at the Overtoom in Amsterdam in the company of Hercules Pietersz., Claas and Paul, was the starting point for research into the history of the print. It came to the Print-room from the collection of Michel Hinloopen, which included the greatest variety of Seghers' prints in one collection in the seventeenth century. Hinloopen was, as appears from this collection, mainly interested in Roman topography and classic iconography. He possessed only a few prints by painter-engravers. Judging from the well chosen examples of his work the Seghers' collection probably

originated from an artist-connection. It is suggested that this was the Vinckboons family. One of the sons of David Vinckboons applied for the patent to print on linen. He may have arrived at this printing-process through his knowledge of Seghers' prints on linen. There are also other connections between the Vinckboons family and Hinloopen. The uncommon technique of the print for which a tentative explanation is given here was probably the subject of a discussion between artists. It reveals several similarities with the iron-etchings by the Utrecht-born artist Gerhard Janssen. The writer presumes that the other two artists, whose names are mentioned, could be Claes Jansz Visscher and Paulus van Hillegaert. Seghers' rearing horse is probably made after an example by the latter.

DRESDEN BAROQUE ART IN THE RIJKSMUSEUM, BY W. HOLZHAUSEN

From the eighteenth century *preciosa* in the Rijksmuseum the writer has been able to indicate a few objects of Dresden origin. The entire art of jewel-making there during the reign of Augustus II "the Strong" was under the spell of Melchior Dinglinger. The writer makes an effort to distinguish between the work of Dinglinger and that of other goldsmiths from his immediate circle. A carnet that probably once belonged to Anna Petrovna, daughter of Peter the Great, and an enamelled gold "pagoda" are both probably by Johann Christoph Köhler. A mirror ornamented with enamelled gold and precious stones is attributed to Dinglinger himself. Attached to the crest is a medallion made in the method of the enameller Johann Friedrich Meyer. It features, behind glass, Polish noblemen kneeling before the king. On the back is a coat of lacquer in the manner of Martin Schnell. The little figure of an Armenian merchant made of baroque pearls and enamel is the work of Dinglinger in collaboration with Permoser, while a small carnet of lacquer and gold piqué, though connected with Dinglinger, is made in the manner of Triquet. A small scent-flacon, the setting of a Meissen porcelain beaker, a rock-crystal cover and a miniature terrine of mounted chalcedony are also considered to be the creations of the court jewellers.

Following a review of the importance of cut stones in this princely art, the writer turns to the following period in which the playful bibelots of Augustus the Strong (1670-1733) were for ever set aside. The latest fashion was now the snuff-box, which at the same time was a testimony of Johann Christoph Neuber's great interest in geology. The stone sides of a French snuff-box with a miniature portrait of Madame de Pompadour and the decoration of a Neuber box from the end of the sixties could be indicated as originating from the Schlottwitz quarries on the Müglitz. The first mentioned box proves that cut stones were exported. Sometimes stones from different quarries were used in combination, as in a snuff-box that belongs to the Duke of Wellington. In 1755 Neuber received a concession to make use of the royal quarries near the "neuen Mühle".